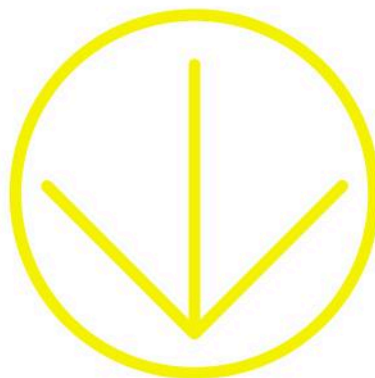

LILA

**Supporting GBV
survivors**

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ONE-STOP ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΕ
ΕΠΙΖΩΣΕΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19

εκτίμηση

Co-funded by
the European Union

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΠΛΑΪΣΙΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	4
2.1. Εργαλεία αξιολόγησης	6
2.2. Περιορισμοί της αξιολόγησης και το μέτρο μετριασμού	7
3. ΟΙ ΓΥΝΑΪΚΕΣ ΣΤΟ ΕΠΪΚΕΝΤΡΟ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΠΟΥ ΕΠΕΦΕΡΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ	8
4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΪΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗΣ	23
4.1. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου	24
4.2. Συμμετέχουσες/Συμμετέχοντες	25
4.3. Αποτελέσματα	26
4.4. Θέματα ιδιαίτερα σημαντικά για την εργασία τους	26
4.5. Αξιολόγηση των εκπαιδεύσεων	29
4.6. Κατανόηση του περιεχομένου	29
4.7. Συνολική αξιολόγηση	30
5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ	31
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΪΑΣ	34
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	37
8. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	39

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η **έμφυλη βία**, σε όλες τις μορφές έκφρασής της, από τη βία μεταξύ συντρόφων έως την εμπορία ανθρώπων, αποτελεί παραβίαση πολλαπλών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για τα οποία το Πρόγραμμα LILA προσπαθεί **να βρει λύση μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης**¹. Οι συνέπειες της έμφυλης βίας δεν βλάπτουν μόνο τις άμεσα εμπλεκόμενες γυναίκες, αλλά εμποδίζουν και την οικοδόμηση μιας ισότιμης κοινωνίας για όλους.

Η πραγματική συχνότητα αυτού του φαινομένου είχε ήδη υποτιμηθεί πριν από την πανδημία **COVID-19**, αλλά περαιτέρω έρευνα δείχνει πώς τα μέτρα ελέγχου του ιού και τα μέτρα εγκλεισμού που εφαρμόστηκαν σε όλες τις χώρες της ΕΕ αύξησαν τον κίνδυνο βίας για τις γυναίκες και τα παιδιά και περιόρισαν την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες υποστήριξης και βοήθειας. Φυσικά, **επηρεάστηκε η υποστήριξη των επιζώσων**: οι υπηρεσίες ψυχολογικής, νομικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής προσωρινά διακόπηκαν λόγω των μέτρων κατά του COVID-19 και σε ορισμένες περιπτώσεις αντικαταστάθηκαν με διαδικτυακές υπηρεσίες.

Τα μέτρα κατά του COVID-19 μπορούν να **επιδεινώσουν και να συνδέσουν διάφορες διασταυρούμενες μορφές διακρίσεων** κατά των γυναικών και να αυξήσουν τον κίνδυνο βίας κατά των γυναικών που ανήκουν σε ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι ηλικιωμένες γυναίκες, οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία, οι μετανάστριες, οι άστεγες γυναίκες και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Τα στοιχεία δείχνουν, όπως περαιτέρω επαλήθευσε και η δευτερογενής έρευνα του LILA², ότι η πανδημία **επιδείνωσε τα ήδη υπάρχοντα κενά** στην πρόληψη και τον έλεγχο της έμφυλης βίας και στην αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών φροντίδας για τις επιζώσες³.

Επομένως, είναι απαραίτητο να εφιστήσουμε την προσοχή στα επίπεδα αύξησης της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και να παρέχουμε στις επιζώσες την κατάλληλη και επαρκή υποστήριξη.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης⁴, στην πραγματικότητα, τα θεσμικά όργανα πρέπει να εγγυώνται στις γυναίκες που υφίστανται βία «βοήθεια, στέγαση, εκπαίδευση, κατάρτιση και βοήθεια στην εύρεση εργασίας», αλλά εξακολουθεί να υπάρχει τεράστιο χάσμα μεταξύ των όσων λέει ο νόμος και της πραγματικότητας, όπως τονίζεται και από τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)⁵.

¹ Sinco, L., Goldner, L., Saint Arnault, DM. (2021) " The Trauma Recovery Actions Checklist: Applying Mixed Methods to Holistic Gender-Based Violence Recovery Actions Measure", Sexes, 2 (3), pp. 363-377. <https://doi.org/10.3390/sexes2030029>.

² LILA Project team (2022). Service analysis and country scenarios on gender-based violence after Covid-19 in Spain, Belgium, Greece and Italy. Deliverable 2.1 Project LILA.

³ EIGE (2021) Gender Equality Index 2021: Health.

⁴ Council of Europe, Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence, 201, art. 20.

⁵ EIGE (2022) Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care.

Αυτή τη στιγμή, τα περισσότερα από τα εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιζωσών ούτε περιλαμβάνουν διατάξεις για την άδεια που απαιτείται για την ανάρρωση από τη βία. Η εφαρμογή μιας **διατομεακής και πολύ-υπηρεσιακής προσέγγισης απουσιάζει από τις τρέχουσες πολιτικές**. Το έργο **LILA** επεδίωξε, μέσω των δραστηριοτήτων του, να δείξει πώς μια παρόμοια προσέγγιση μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική στην **αντιμετώπιση των ειδικών και συλλογικών αναγκών των επιζωσών**.

Η παρούσα αναφορά αποσκοπεί στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τις **αλλαγές που επέφερε η παρέμβαση** – θετικές και αρνητικές, επιδιωκόμενες και μη, άμεσες και έμμεσες – και στη χρήση των ευρημάτων για την προσαρμογή της τρέχουσας παρέμβασης, την ενημέρωση για αποφάσεις σχετικά με μελλοντικές **παρεμβάσεις** και την αναβάθμιση του έργου.

Κατά τη **διαδικασία αξιολόγησης**, θα αναλύσουμε τόσο τα αποτελέσματα – τι έχει επιτευχθεί από την άποψη των αλλαγών που υλοποιήθηκαν στις ομάδες στόχου (**αξιολόγηση αποτελεσμάτων**) – όσο και τις διαδικασίες – και πώς έχει επιτευχθεί (**αξιολόγηση υλοποίησης**).

Αρχικά, θα βρείτε ένα **περιληπτικό** περίγραμμα του έργου, ακολουθούμενο από τη **μεθοδολογία** που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση της αξιολόγησης.

Ακολουθεί ανάλυση των **τριών ομάδων στόχου**: ωφελούμενες, εκπαιδευτές/εκπαιδευτριες, ενδιαφερόμενοι/ενδιαφερόμενες.

Το επόμενο μέρος είναι αφιερωμένο στην **ανάλυση της διαδικασίας**.

Τα συμπεράσματα, από την άλλη πλευρά, αποτελούνται από τα **συμπεράσματα που αντλήθηκαν** και ορισμένες **προτάσεις** για πιθανή μελλοντική εφαρμογή του έργου LILA.

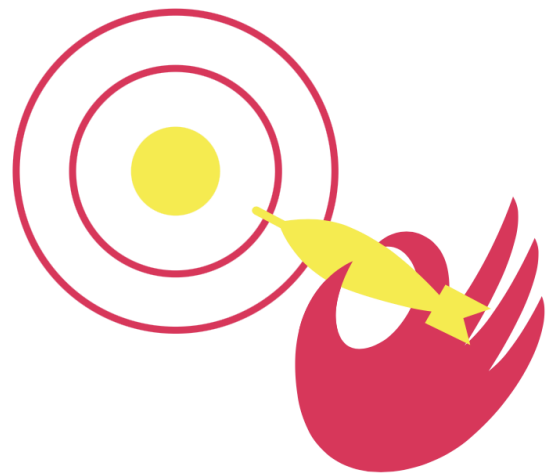
LILA Ενιαία ολοκληρωμένη υπηρεσία υποστήριξης που απευθύνεται σε γυναίκες θύματα βίας και στα παιδιά τους για την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν από την κρίση του Covid-19.		
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	24 μήνες
<p>Γενικός στόχος: Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός ολοκληρωμένου και εξατομικευμένου προγράμματος υποστήριξης που απευθύνεται σε γυναίκες επιζώσες έμφυλης βίας και στα παιδιά τους με βάση τις ατομικές τους ανάγκες, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες που προκύπτουν από την κοινωνική και οικονομική κρίση λόγω της πανδημίας του Covid-19.</p> <p>Συγκεκριμένοι στόχοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> Εφαρμογή ενός πιλοτικού προγράμματος που βασίζεται σε μια ψυχοκοινωνική παρέμβαση προκειμένου να παρέχει ολοκληρωμένη υποστήριξη που στοχεύει στις γυναίκες επιζώσες έμφυλης βίας και στα παιδιά τους, Ενθάρρυνση της συνεργασίας και της σύμπραξης μεταξύ των υφιστάμενων υπηρεσιών υποστήριξης, Συμβολή στον εντοπισμό των αναδυόμενων αναγκών των επιζωσών στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19, Παροχή στις γυναίκες εργαλεία για να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους και να αποτρέψουν περαιτέρω βίαιες σχέσεις, Ενίσχυση της οικονομικής ανεξαρτησίας των γυναικών μέσω της υποστήριξης στην αναζήτηση εργασίας. 	Εναρκτήριοι μήνας	Μάρτιος 2022
	Μήνας ολοκλήρωσης	Φεβρουάριος 2024
	Κωδικός προγράμματος	101049286 - LILA
	Χρηματοδοτήθηκε από	Ευρωπαϊκή Ένωση CERV-2"121-DAPHNE
	ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΟΙ	ABD - Asociaciòn Bienestar y Desarrollo (leader) - Ισπανία ACRA - Ιταλία Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ - Ελλάδα PAYOKE - Βέλγιο
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ/ΟΙ	80-200 γυναίκες 100 επαγγελματίες που εκπαιδεύτηκαν 200 ενδιαφερόμενοι φορείς
<p>Εφαρμογή, σε πιλοτικό επίπεδο, μιας σειράς ολοκληρωμένων και προσαρμοσμένων παρεμβάσεων που στοχεύουν στην παροχή πλήρους υποστήριξης στις γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία (GBV) και στα παιδιά τους. Οι παρεμβάσεις θα περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ατομικές και ομαδικές υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης, Εξειδικευμένες νομική συμβουλευτική, Υπηρεσίες υποστήριξης για επαγγελματική κατάρτιση και εισαγωγή στην αγορά εργασίας, Υπηρεσίες υποστήριξης για τις γονικές σχέσεις και την οικογενειακή συμφιλίωση. 		

2. ΠΛΑΪΣΙΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ο κύριος σκοπός αυτής της αξιολόγησης είναι να **εκτιμηθεί το πόσο αποτελεσματικά το έργο πέτυχε τους στόχους και τους σκοπούς του**, καθώς και τον **κοινωνικό αντίκτυπο** που προκάλεσε. Ειδικότερα, η παρούσα αναφορά θα επικεντρωθεί στα εξής:

1. Τον αντίκτυπο του έργου στις κύριες ωφελούμενες ομάδες,
2. Τις αλλαγές στις γνώσεις, την ευαισθητοποίηση και τις πρακτικές των εταίρων και των ενδιαφερομένων μερών/φορέων,
3. Την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν από το έργο και τα πιλοτικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν από κάθε εταίρο,
4. Την ανάλυση των δυνατών σημείων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών του έργου (SWOT),
5. Την συνάφεια, την συνοχή, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την βιωσιμότητα της παρέμβασης (κριτήρια ΟΟΣΑ-DAC).

Η αξιολόγηση κάλυψε και τις τέσσερις χώρες εφαρμογής: Ιταλία, Ισπανία, Βέλγιο και Ελλάδα με όλα τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από κάθε εταίρο με το συντονισμό του ACRA. Χρησιμοποιήθηκαν ποσοτικές (ερωτηματολόγια), ποιοτικές (ομάδες εστίασης)

μεθοδολογίες και βιβλιογραφική ανασκόπηση.

Επιπλέον, η αξιολόγηση καθοδηγήθηκε από την ευθυγράμμιση όλων των δραστηριοτήτων αξιολόγησης με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις οικουμενικές αξίες της «προσέγγισης με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα» που ορίζονται από την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, του θεωρητικού πλαισίου Evaluating Human Development (EHD) και την εφαρμογή του φακού του φύλου και του διαθεματικού φακού στο σχεδιασμό της αξιολόγησης.

Χρησιμοποιώντας μια διαθεματική προσέγγιση, στην παρούσα ανάλυση, οι γυναίκες δεν θεωρούνται μια ομοιογενής ομάδα, αλλά διαφορετικές υποκειμενικότητες που αντιμετωπίζουν διασταυρούμενες διακρίσεις με βάση άλλα χαρακτηριστικά πέραν του φύλου, όπως η φυλή, η ηλικία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου, η αναπηρία και άλλα⁶. Προκειμένου να γίνει κατανοητό πώς οι ανάγκες και τα αιτήματα διαφορετικών γυναικών διαμορφώνονται από δομικές και αλληλεπικαλυπτόμενες μορφές καταπίεσης, η προσέγγιση αυτή χρησιμοποιείται στην παρούσα αξιολόγηση του έργου LILA.

⁶ Hankivsky, O., Grace, D., Hunting, G. *et al.* "An intersectionality-based policy analysis framework: critical reflections on a methodology for advancing equity". *Int J Equity Health* 13, p. 119 (2014). <https://doi.org/10.1186/s12939-014-0119-x>

2.1 Εργαλεία αξιολόγησης

Σύμφωνα με την περιγραφείσα μεθοδολογία, αναπτύχθηκε μια σειρά εργαλείων συλλογής δεδομένων που ήταν απαραίτητα για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του έργου. Τα εργαλεία αυτά παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	Εμπλεκόμενα πρόσωπα	Εργαλεία	Συλλεγμένα υλικά
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	80 Γυναίκες επιζώσες έμφυλης βίας & το προσωπικό των εταίρων	2 Ερωτηματολόγια: εισόδου/έξοδος	180 έρευνες αναφοράς (ερωτηματολόγια εισόδου) + 88 έρευνες μετά την παρέμβαση (ερωτηματολόγια εξόδου)
	100 συμμετέχουσες/οντες στις εκπαιδεύσεις	Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευμένες/εκπαιδευμένους επαγγελματίες	70 συμμετέχουσες/οντες συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια.
	20 ωφελούμενες	Ερωτηματολόγιο/συνέντευξη/συζήτηση/ομάδα εστίασης	ABD: 4 συνεντεύξεις ACRA: 1 ομάδα εστίασης Διοτίμα: 1 ομάδα εστίασης Ραγοκε: 2 ερωτηματολόγια
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ)	Προσωπικό των εταίρων (που συμμετέχει με διαφορετικούς ρόλους και λειτουργίες στο έργο)	Συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης	ABD: 2 συνεντεύξεις ACRA: 1 ομάδα εστίασης Διοτίμα: 1 ομάδα εστίασης Ραγοκε: 1 ομάδα εστίασης

2.2 Περιορισμοί της αξιολόγησης και το μέτρο μετριασμού

Ο κύριος περιορισμός οφείλεται στο γεγονός ότι τα ερωτηματολόγια που αφορούσαν τις ωφελούμενες συμπληρώθηκαν εν μέρει από τις/τους επαγγελματίες και εν μέρει από τις/τους επαγγελματίες με τις ωφελούμενες. Αυτό μας έδωσε μια αντίληψη από δύο διαφορετικές οπτικές γωνίες. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ερωτήσεις τροποποιήθηκαν από τους φορείς ώστε να είναι πιο κατανοητές για τις ωφελούμενες σε γλωσσικό επίπεδο.

Η επιλογή αυτή υπαγορεύτηκε από την προθυμία ορισμένων εταίρων να "βάλουν τη γυναίκα στο επίκεντρο" και να τους δώσουν φωνή σε πρώτο πρόσωπο αντί να προσπαθήσουν να ερμηνεύσουν την αντίληψή τους για την αλλαγή που βίωναν χάρη στο πιλοτικό πρόγραμμα.

Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλιστεί η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, κρατήσαμε την αξιολόγηση χωριστά για τους διάφορους εταίρους και στη συνέχεια δώσαμε μια συνολική ανάλυση.

3. ΟΙ ΓΥΝΑΪΚΕΣ ΣΤΟ ΕΠΪΚΕΝΤΡΟ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΠΟΥ ΕΠΈΦΕΡΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ

Ξεκινάμε εδώ με την ανάλυση του πρώτου από τους 3 δείκτες: τις άμεσα ωφελούμενες, δηλαδή τις επιζώσες της έμφυλης βίας που θα επωφεληθούν από το πρόγραμμα υποστήριξης.

Δείκτες

Τουλάχιστον 80 γυναίκες (20*χώρα) συμμετέχουν στην πιλοτική εφαρμογή.

Τουλάχιστον το 90% των γυναικών που συμμετείχαν είναι ικανοποιημένες από τη συμμετοχή τους στο πιλοτικό πρόγραμμα (72 γυναίκες).

Τουλάχιστον το 90% των γυναικών που συμμετείχαν δηλώνουν ότι η συμμετοχή στο πιλοτικό πρόγραμμα είχε θετικό αντίκτυπο στην ευημερία τους.

Εργαλείο

180 έρευνες αναφοράς + 88 έρευνες μετά την παρέμβαση που συλλέχθηκαν από 4 εταιρείες.

Για την αξιολόγηση, το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε 4 μακροενότητες:

- Βελτίωση της **αυτοεκτίμησης/ψυχολογικής** κατάστασης,
- Απόκτηση χρήσιμων δεξιοτήτων για την **εύρεση εργασίας και γλωσσικών** δεξιοτήτων,
- Βελτίωση της κατάστασης από **νομική** άποψη,
- Ενίσχυση της **γονικής φροντίδας** και βελτίωση του δικτύου τους.

Χάρη στην πιλοτική εφαρμογή που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου LILA, οι γυναίκες είχαν πρόσβαση σε μια σειρά επαγγελματικών υπηρεσιών, όπως ψυχοκοινωνική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, ενίσχυση των δεξιοτήτων γονικής φροντίδας, απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων χρήσιμων για την εύρεση εργασίας. Σε όλα τα εδάφη, το πιλοτικό πρόγραμμα λειτούργησε από τον Φεβρουάριο του 2023 έως τον Δεκέμβριο του 2023, με ορισμένες συμμετέχουσες να συμμετέχουν μόνο για λίγους μήνες, ενώ άλλες παρέμειναν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, όλες οι υπηρεσίες υποστήριξης ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο.

Συγκεκριμένα, τρεις εταίροι του έργου (ABD, Acra/Cadmi και Διοτίμα) βοήθησαν κυρίως γυναίκες που έχουν πέσει θύματα έμφυλης βίας μαζί με τα παιδιά τους, με ιδιαίτερη έμφαση στις προσφύγισες και μετανάστριες στην περίπτωση των δύο τελευταίων. Η Rayoke, ο άλλος εταίρος, επικεντρώθηκε στην παροχή υποστήριξης σε ανήλικες που είναι θύματα σεξουαλικής εμπορίας μέσω του τρόπου δράσης "loverboy". Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που συμμετέχουν στο έργο και το πλαίσιο από το οποίο προέρχονται (τόσο το είδος της βίας όσο και το γεωγραφικό πλαίσιο) είναι αρκετά διαφορετικά, αλλά το πιλοτικό πρόγραμμα σχεδιάστηκε έτσι ώστε να είναι λειτουργικό και προσαρμόσιμο σε όλες τις διαφορετικές περιπτώσεις. **Η αξιολόγηση που προέκυψε από τα ερωτηματολόγια αντικατοπτρίζει επομένως τη διαφορετική κατάσταση αλλά και μια κοινή συνισταμένη.**

Η **έμφυλη βία** χρησιμοποιείται εδώ **ως γενικός όρος** για κάθε επιβλαβή πράξη που διαπράττεται εναντίον ενός ατόμου και η οποία βασίζεται σε κοινωνικά αποδιδόμενες (έμφυλες) διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών⁷. Ορισμένοι από τους παράγοντες που καθιστούν τις γυναίκες πιο ευάλωτες στην **έμφυλη βία** (διακρίσεις λόγω φύλου, φτώχεια, φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις, ανεπαρκείς υποδομές εκπαίδευσης και υγείας) **είναι παρόμοιοι με τις βασικές αιτίες της εμπορίας ανθρώπων** και λειτουργούν ως παράγοντας ώθησης⁸. Εάν ορισμένες από τις αιτίες είναι κοινές, ορισμένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιζώσες είναι επίσης κοινά.

Ένα δεύτερο ζήτημα που πρέπει να επισημανθεί πριν προχωρήσουμε στην πραγματική ανάλυση είναι ότι **κάθε εταίρος αποφάσισε ανεξάρτητα τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου**. Στις περισσότερες περιπτώσεις συμπληρώθηκε από τους φορείς υλοποίησης, οι οποίοι στη συνέχεια ανέφεραν μια αξιολόγηση της πορείας της ωφελούμενης, ενώ σε άλλες περιπτώσεις το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από τον φορέα υλοποίησης μαζί με την ωφελούμενη. Σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση, το ερωτηματολόγιο δεν έγινε απλώς ένα εργαλείο συλλογής δεδομένων, αλλά

⁷ UNICEF, UNFPA, UNDP, UN Women: "Gender Equality, UN Coherence and You". Όπως αναφέρεται στο UN Gender Equality Glossary.

⁸ Winrock International, Addressing Inter-linkages between Gender-Based Violence and Trafficking in Persons to Prevent Reinforcement of Inequalities 2012.

και ένα μέσο για να προβληματιστούν μαζί με τις ωφελούμενες σχετικά με την πορεία τους και να ενισχυθεί η ευαισθητοποίησή τους. Η μέθοδος αυτή επέτρεψε να μειωθεί η απόσταση μεταξύ των φορέων υλοποίησης και των ωφελούμενων, παρόμοια με την απόσταση μεταξύ ερευνήτριας και ερωτώμενης στην έρευνα⁹.

Το τελευταίο σημείο στο οποίο πρέπει να δοθεί προσοχή είναι το γεγονός ότι σε μερικές περιπτώσεις **κάποιοι από τους όρους των ερωτήσεων άλλαξαν**, διατηρώντας όμως τον αξιολογικό στόχο της ερώτησης. Αυτό συνέβη τόσο επειδή το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στα αγγλικά και κατά τη μετάφραση στις γλώσσες κάθε χώρας, όπως συμβαίνει σε κάθε μετάφραση, οι όροι πήραν αποχρώσεις που σχετίζονται με το πλαίσιο και τη γλώσσα, όσο και επειδή η **γλώσσα έχει μια ιδιαίτερα σημαντική λειτουργία στη φεμινιστική πρακτική¹⁰**, όπως τόνισε συγκεκριμένα ένας εταίρος.

Τα ερωτηματολόγια είναι οργανωμένα σε **10 τομείς**, καθένας από τους οποίους περιείχε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Η αξιολόγηση της αλλαγής εκτιμήθηκε μέσω μιας ειδικής ερώτησης σχετικά με την αντιλαμβανόμενη αλλαγή που τέθηκε στο τέλος κάθε τομέα στα ερωτηματολόγια εξόδου. Οι απαντήσεις κρατήθηκαν χωριστά για κάθε έναν από τους **4 εταίρους** για να επισημανθούν τυχόν διαφορές λόγω του πλαισίου, αλλά στην ανάλυση δόθηκε επίσης και μια **συνολική αξιολόγηση**.

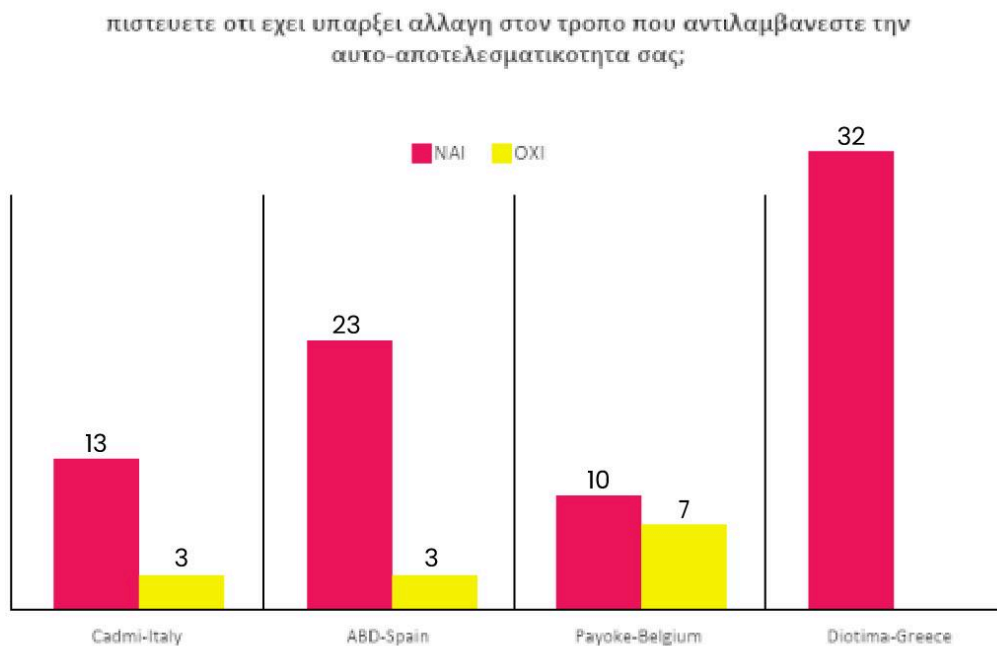
⁹ Weber, S., Thomas, S. (2021). Engaging in Gender-Based Violence Research: Adopting a Feminist and Participatory Perspective. In: Bradbury-Jones, C., Isham, L. (eds) Understanding Gender-Based Violence. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65006-3_16.

¹⁰ Borges, G. M. (2017). Violence Against Women and Girls as Human Rights Violation: Creating a Common Language Against Gender-Neutral Views of Abuse

Τομέας 1 - Αντιλαμβανόμενη αυτοαποτελεσματικότητα

Ο πρώτος τομέας αφορά την αντιλαμβανόμενη αυτοαποτελεσματικότητα: οι ερωτήσεις που τέθηκαν αφορούσαν την αντιλαμβανόμενη ικανότητα επίτευξης των στόχων που θέτει κάθε γυναίκα για την εαυτή της. Πρόκειται για ερώτηση-κλειδί τόσο για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του πιλοτικού προγράμματος όσο και επειδή δείχνει ταυτόχρονα σε ποιες αξίες στηρίχθηκε το πιλοτικό πρόγραμμα. Η ερώτηση αυτή εστιάζει στην πραγματικότητα, στην προθυμία της γυναίκας να ξεκινήσει μια πορεία για μια ζωή χωρίς βία χωρίς να σκέφτεται ότι η πορεία αυτή εξαρτάται αποκλειστικά από την ίδια. Από τη μία πλευρά υπάρχει η θέληση της γυναίκας, από την άλλη πλευρά υπάρχει η σχέση με την/τον επαγγελματία και το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο, αλλά πάνω απ' όλα το σύστημα των υπηρεσιών του κέντρου.

Σχεδόν για όλες τις ωφελούμενες (86%) η αλλαγή στην αυτοαποτελεσματικότητα ήταν θετική.

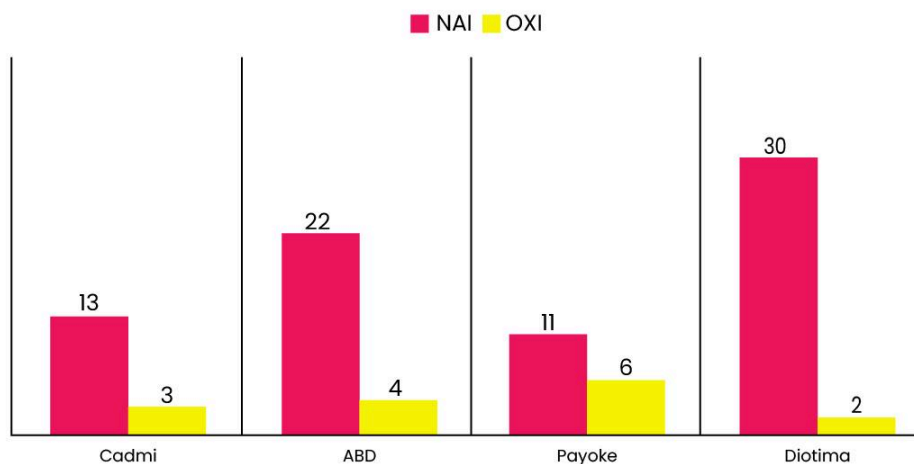
Τομέας 2 – Αυτοεκτίμηση

Η έμφυλη βία επηρεάζει τη σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα των επιζωσών και **υπονομεύει την αίσθηση αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης του ατόμου**. Επηρεάζει όχι μόνο τη σωματική αλλά και την **ψυχική υγεία** και μπορεί να οδηγήσει σε αυτοτραυματισμό, απομόνωση, κατάθλιψη και απόπειρες αυτοκτονίας. Οι επιπτώσεις μπορεί να είναι ακόμη μεγαλύτερες για τις γυναίκες **που είναι ήδη κοινωνικά ευάλωτες** και οι οποίες υφίστανται διακρίσεις λόγω άλλων παραγόντων, όπως η οικονομική κατάσταση, η γεωγραφική καταγωγή, ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η αναπηρία. Η εμπειρία της έμφυλης βίας, ο φόβος και ο εκφοβισμός από τον σύντροφο έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αυτοαντίληψη των γυναικών. Ως αποτέλεσμα, πολλές υποφέρουν από χαμηλή αυτοεκτίμηση¹¹.

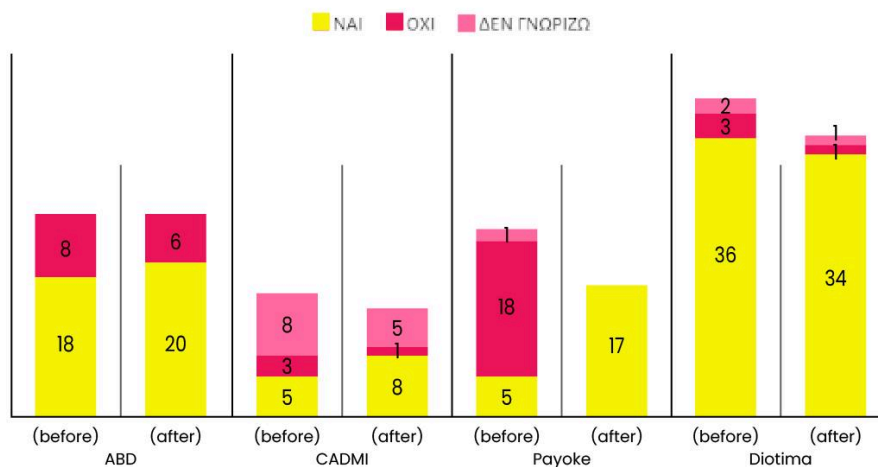
Για το **86 % των γυναικών που συμμετείχαν στο πιλοτικό πρόγραμμα, υπήρξε θετική αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την αυτοεκτίμησή τους** και/ή τον τρόπο με τον οποίο αισθάνονται για την εαυτή τους. Στην πραγματικότητα, στην αρχή του προγράμματος, το 60% των γυναικών φαινόταν/έλεγε ότι ήταν ικανοποιημένες με την εαυτή τους, ενώ στα ερωτηματολόγια εξόδου το 70% όσων τα συμπλήρωσαν δήλωσαν ότι ήταν ικανοποιημένες με την εαυτή τους.

¹¹ Alazne Aizpitarte et al, The Impact of Intimate Partner Violence on Women in Criminal Courts: *Victims & Offenders* (2023). [DOI: 10.1080/15564886.2022.2159904](https://doi.org/10.1080/15564886.2022.2159904)

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΗΡΞΕ ΘΕΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Ή/ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΝΙΩΘΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ;

ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΑΥΤΗ ΤΗΣ;

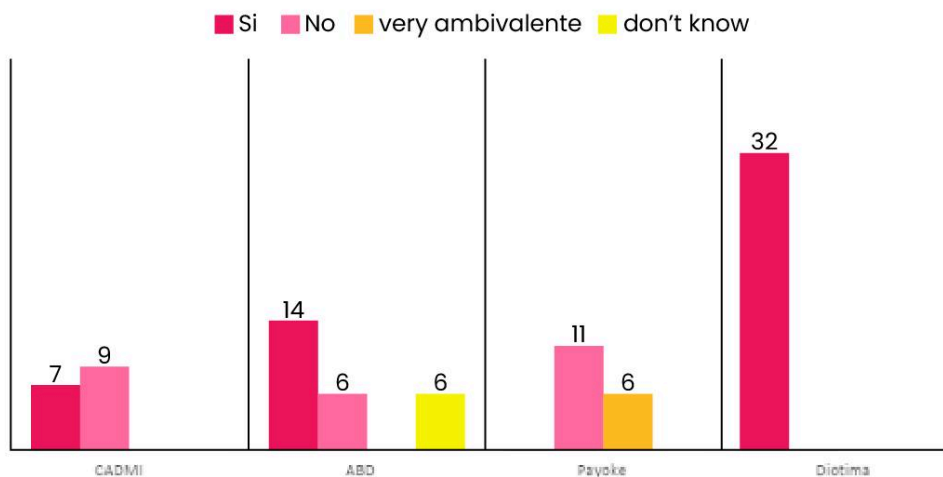

Τομέας 3 - (Αυτο)-αντιλαμβανόμενη κοινωνική υποστήριξη από την οικογένεια, τις φίλες και άλλα άτομα

Μία από τις κοινές πτυχές της βίας μεταξύ συντρόφων είναι η απομόνωση της γυναίκας από τους οικείους της. Η απομόνωση των θυμάτων είναι ένας άλλος τρόπος με τον οποίο οι θύτες ασκούν τη δύναμή τους στις συντρόφους τους¹². Οι φίλες/φίλοι και τα μέλη της οικογένειας μπορεί να μην αναγνωρίζουν την έκταση της κακοποίησης όταν οι γυναίκες απομονώνονται. Αυτή η ομάδα ερωτήσεων διερευνά την αλλαγή σε σχέση με την αντίληψη των σχέσεων. Αυτό δεν επηρεάζει μόνο τις δύο πτυχές που διερευνήθηκαν στον τομέα 1 και στον τομέα 2, την ψυχοφυσική ευημερία της γυναίκας, αλλά επηρεάζει επίσης την κοινωνικοοικονομική ενδυνάμωση. Πράγματι, πολύ συχνά οι άτυπες σχέσεις (φίλες, πρώην συνάδελφοι) βοηθούν στην επανένταξη στην εργασία¹³.

Για το **66%** των ωφελούμενων υπήρξε αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο εκτιμούν την υποστήριξη που λαμβάνουν από την οικογένεια, τις/τους φίλες/φίλους και άλλους ανθρώπους, ενώ για το 5% από αυτές η αλλαγή αυτή μπορεί να είναι πολύ αμφίσημη.

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΗΡΞΕ ΜΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΕΚΤΙΜΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΓΥΡΩ ΤΗΣ;

¹² Barnes, M., Szilassy, E., Herbert, A. *et al.* Being silenced, loneliness and being heard: understanding pathways to intimate partner violence & abuse in young adults. a mixed-methods study. *BMC Public Health* 22, 1562 (2022). <https://doi.org/10.1186/s12889-022-13990-4>

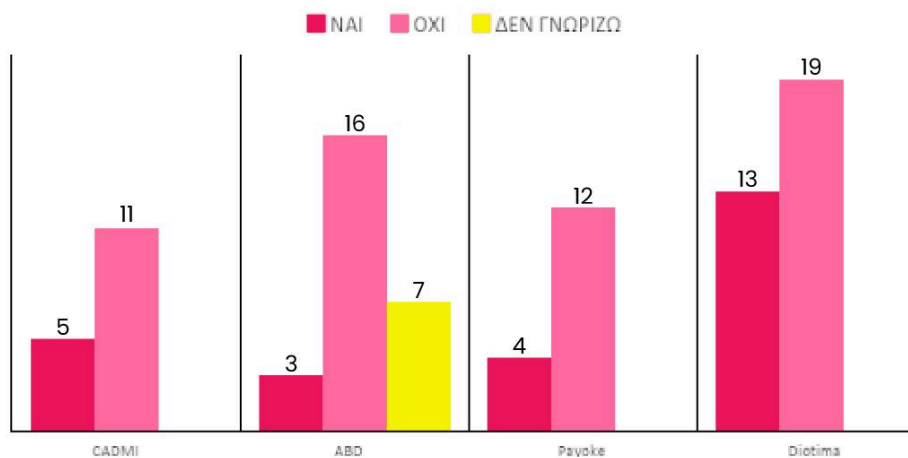
¹³ Hetling, A., & Postmus, J. (2014). Financial literacy and economic empowerment of survivors of intimate partner violence: Examining the differences between public assistance recipients and nonrecipients. *Journal of Poverty*, 18 (2), 130-149.

Τομέας 4 - Κατάθλιψη, άγχος ή συμπτώματα Διαταραχής μετατραυματικού στρες (PTSD)

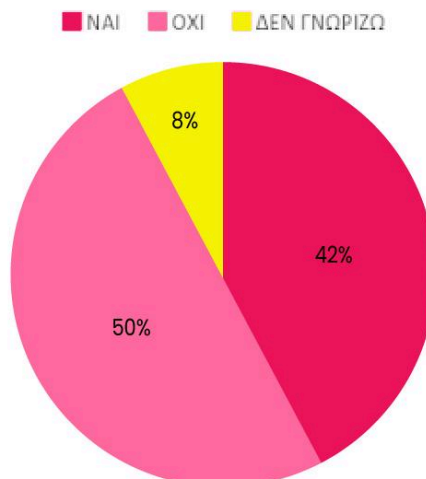
Ο τέταρτος τομέας σχετίζεται με τους προηγούμενους τομείς, αλλά αποδείχθηκε πιο δύσκολος τόσο κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου όσο και κατά την αξιολόγηση. Στην πραγματικότητα, θεωρείται περίπλοκη η αξιολόγηση συγκεκριμένων καταστάσεων ψυχικής υγείας εάν οι φορείς δεν έχουν ειδική ψυχολογική εκπαίδευση.

Ωστόσο, η αντιλαμβανόμενη αλλαγή ήταν θετική για το 42% των ωφελομένων.

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΗΡΞΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΜΕΤΑΤΡΑΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΕΣ (PTSD));

Πιστεύετε ότι υπήρξε αλλαγή στην ψυχολογική της κατάσταση (αναφορικά με τα συμπτώματα που σχετίζονται με την κατάθλιψη και την διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD));

Τομέας 5 – Επαγγελματικές δεξιότητες και Τομέας 10 – Γλωσσικές δεξιότητες

«Έδειξε ενθουσιασμό για τη νέα επαγγελματική της πορεία και συνέχισε να σκέφτεται την ίδια ως μια ελεύθερη και ανεξάρτητη γυναίκα»

Η κοινωνικοοικονομική ανεξαρτησία αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τις επιζώσες. Παρέχει στις γυναίκες τις υλικές προϋποθέσεις για να κάνουν ελεύθερα επιλογές για τις ίδιες και τα εξαρτώμενα παιδιά τους (αν υπάρχουν)¹⁴. Η οικονομική σταθερότητα επηρεάζει την απόφαση των γυναικών να εγκαταλείψουν τον δράστη, εάν συγκατοικούν, και να μετακομίσουν από τα καταφύγια. Η **οικονομική ανεξαρτησία αποτελεί βασική προϋπόθεση** για την έξοδο από μια βίαιη κατάσταση και αποτρέπει επίσης μια πιθανή υποτροπή.

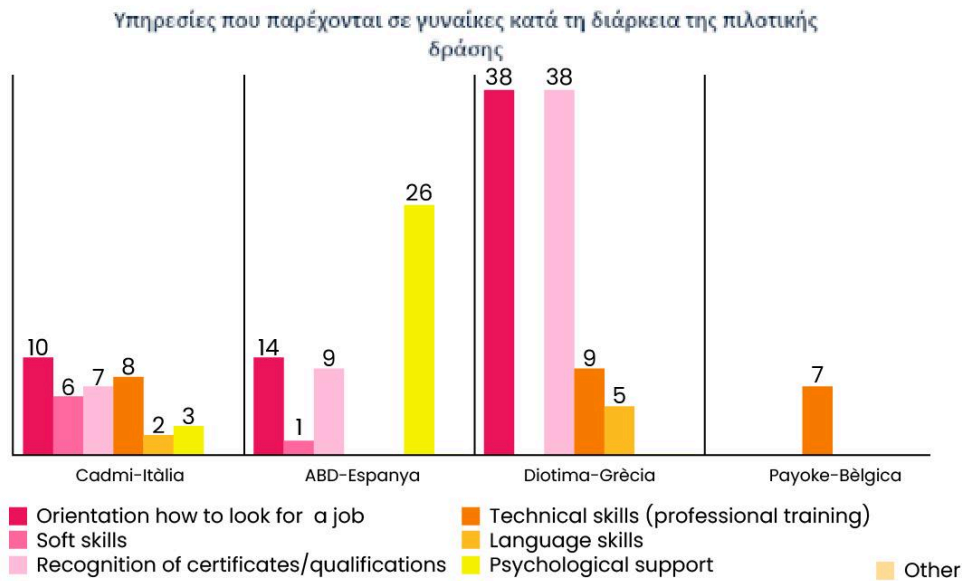
Παρόλο που αυτό είναι εμφανές σε διάφορες έρευνες και υπάρχει στην ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με την έμφυλη βία, **εξακολουθεί να υπάρχει τεράστιο χάσμα** μεταξύ των όσων λέει ο νόμος και της πραγματικότητας, όπως επισημαίνεται από τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)¹⁵.

Αρκετές γυναίκες δεν εργάστηκαν ποτέ ακριβώς λόγω της **οικονομικής βίας**¹⁶, άλλες αναγκάστηκαν να διακόψουν τη σταδιοδρομία τους και άλλες αναγκάστηκαν να αλλάξουν σταδιοδρομία επειδή μετακόμισαν μακριά από τον αρχικό τους τόπο. Οι δραστηριότητες του πιλοτικού προγράμματος επεδίωκαν την **αλλαγή μέσω της κοινωνικοοικονομικής ενδυνάμωσης** των γυναικών, η οποία δεν μπορεί να μετρηθεί με τον αριθμό των θέσεων εργασίας που αποκτήθηκαν, αλλά μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων που επιτρέπουν μια πορεία προς την οικονομική ανεξαρτησία μακροπρόθεσμα. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν διάφορες πτυχές, όπως η βελτίωση και η αναγνώριση των κοινωνικών και τεχνικών δεξιοτήτων, τα γλωσσικά μαθήματα και η ψυχολογική υποστήριξη.

¹⁴ UN, Beijing Declaration, 1995, para 26; UN Commission on the Status of Women, Agreed Conclusions on eradicating poverty, including through the empowerment of women throughout their life cycle, in a globalizing world, E/2002/27 E/CN.6/2002/13, p. 1.

¹⁵ EIGE, (2022) Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care.

¹⁶ EIGE, (2017) Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence. Luxembourg. Publication Office of the European Union.

Το 71% των γυναικών έχει λάβει υποστήριξη για επαγγελματικό προσανατολισμό, το 67% έχει λάβει υποστήριξη για την ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων, ενώ το 9% των γυναικών έχει λάβει υποστήριξη για την ενίσχυση των τεχνικών δεξιοτήτων μέσω της συμμετοχής σε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης.

Το 23% των γυναικών με μεταναστευτικό υπόβαθρο έλαβαν υποστήριξη για την αναγνώριση των πιστοποιητικών και των προσόντων τους. Το 4% έλαβε ψυχολογική υποστήριξη. Το **35% έλαβε εκπαίδευση για την ενίσχυση των γλωσσικών δεξιοτήτων τους και οι περισσότερες από αυτές (31/33) [επίπεδο B1] αύξησαν τις γλωσσικές τους δεξιότητες [B2]**.

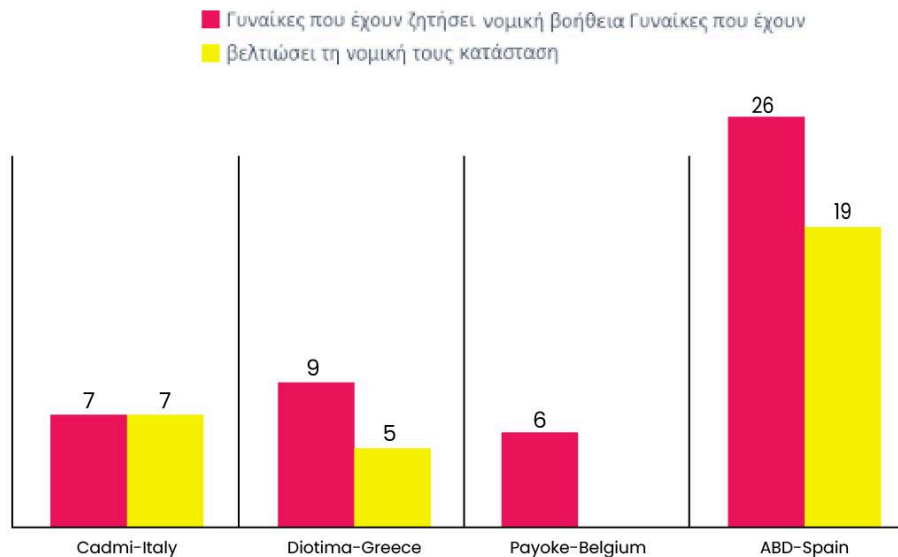
Τομέας 6 - Νομικές συμβουλές

Η ενότητα σχετικά με την αλλαγή της νομικής κατάστασης είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για τη διαθεματική προσέγγιση. Οι ερωτήσεις συνθέτουν στην πραγματικότητα ένα πλαίσιο στο οποίο το νομικό πρόβλημα των γυναικών δεν αφορά μόνο την έμφυλη βία που έχουν υποστεί, αλλά διερευνά και άλλες πιθανές δυσκολίες και διακρίσεις που προκύπτουν από το γεγονός ότι είναι μετανάστριες, ή ότι ανήκουν στην κοινότητα LGBTQI+ ή είναι γυναίκες με αναπηρία.

Αυτό δείχνει επίσης πώς είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια εξατομικευμένη νομική υπηρεσία που να λαμβάνει υπόψη όλες αυτές τις ανάγκες¹⁷.

¹⁷ Noir, M., (2022) 'Providing Tailored Justice as a Human Rights Obligation: Feminist Lawyering to Address Gender-Based Violence Against Women', 4th Canadian International Conference on Humanities & Social Sciences, pp. 22-31. <https://imrjournal.info/wp-content/uploads/2022/12/ProceedingsHUSO2022-.pdf>

Ο τομέας αυτός παρουσιάζει επίσης ενδιαφέρον διότι ο Covid-19 είχε μεγάλο αντίκτυπο στην πρόσβαση σε νομικές υπηρεσίες¹⁸.

Η απόκλιση των δεδομένων μεταξύ των γυναικών που έχουν/είχαν νομικά προβλήματα οφείλεται κυρίως στη διαφορά των υπηρεσιών και των καταστάσεων για τις γυναίκες στις διάφορες χώρες.

Χάρη στο πιλοτικό πρόγραμμα, **το 50 % των γυναικών που ζήτησαν νομική βοήθεια μπόρεσαν να βελτιώσουν τη νομική τους κατάσταση**, αλλά τα στοιχεία του Payoke δεν υπολογίζονται σε αυτό το ποσοστό, καθώς δεν είναι διαθέσιμα.

¹⁸ Speed, A., Thomson, C., & Richardson, K. (2020). Stay home, stay safe, save lives? An analysis of the impact of COVID-19 on the ability of victims of gender-based violence to access justice. *The Journal of Criminal Law*, 84(6), 539-572.

Τομέας 7- Υποστήριξη από την ομάδα

"Πάνω απ' όλα, με βοήθησε να μοιραστώ τις ιστορίες μας, να δω ότι δεν είμαστε μόνες, ότι αν και δυστυχώς είμαστε πολλές, όλες μαζί μπορούμε να κάνουμε τα πάντα! Και ότι είμαστε δυνατές"

Η ομάδα υποστήριξης συμβάλλει καθοριστικά στη δημιουργία ενός ασφαλούς χώρου στον οποίο οι ωφελούμενες μπορούν να έχουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη τόσο σε ατομικό επίπεδο για την ανάπτυξη της αυτογνωσίας και του αυτοπροσδιορισμού όσο και σε σχεσιακό επίπεδο για τη δημιουργία ενός κοινωνικού δικτύου υποστήριξης. Επιπλέον, η δραστηριότητα αυτή συμβάλλει στην πρόληψη της βίας που μπορεί να επαναληφθεί. Τέλος, διασφαλίζει τη συνεχή αξιολόγηση των υφιστάμενων αναγκών και πόρων σε ατομικό, κοινοτικό και πλαισιακό επίπεδο.

31 γυναίκες συμμετείχαν σε ομάδες αλληλοϋποστήριξης Συγκεκριμένα συμμετείχαν στην ομάδα: 22 γυναίκες στην Ισπανία (ABD), 7 γυναίκες στο Βέλγιο (Rayoke), 1 γυναίκα στην Ιταλία (Cadmi), 1 γυναίκα στην Ελλάδα (Διοτίμα). **Η συμμετοχή δηλώθηκε ως θετική από όλες τις γυναίκες.**

Τομέας 8 – Συμβουλές μητρότητας και γονική μέριμνα

Η πανδημία COVID-19, όπως και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, ανέδειξε υφιστάμενα ζητήματα σχετικά με τη σχέση μεταξύ φύλου και εργασίας φροντίδας. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι γυναίκες διέτρεχαν μεγαλύτερο κίνδυνο να αντιμετωπίσουν προβλήματα ψυχικής υγείας από ό,τι οι μη γονείς, ενώ οι μητέρες επηρεάζονταν περισσότερο. Η πανδημία παρουσίασε μια σαφή εικόνα φύλου: οι γυναίκες έφεραν τη μεγαλύτερη ευθύνη για τη φροντίδα των παιδιών, την κατοίκων εκπαίδευση και τις περισσότερες ώρες οικιακής εργασίας, ενώ πολλές από αυτές συνδύαζαν και την αμειβόμενη εργασία.

Αν η έλλειψη επαρκών υπηρεσιών θέτει σε μειονεκτική θέση τις γυναίκες και περιορίζει την επίτευξη της ισότητας των φύλων, αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τις επιζώσες. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, συχνά βρίσκονται μόνες τους και χωρίς οικογένεια και συναισθηματικό ή υποστηρικτικό δίκτυο για να βασιστούν. Σε πολλές χώρες εξακολουθεί να είναι διαδεδομένο το λεγόμενο μεσογειακό σύστημα πρόνοιας¹⁹, δηλαδή ένα σύστημα που αναθέτει την εργασία φροντίδας στην οικογένεια και αντικαθιστά τη δημόσια πρόνοια. Για τις επιζώσες, ωστόσο, είναι ακόμη πιο αναγκαία η ενίσχυση των δημόσιων υπηρεσιών παιδικής φροντίδας.

Στο πιλοτικό πρόγραμμα LILA **19 γυναίκες έλαβαν υποστήριξη για τη μητρότητα και τη γονική μέριμνα**. Όλες τους έλαβαν υποστήριξη για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και την ένταξη σε μια ομάδα με άλλες μητέρες, ενώ ορισμένες από αυτές έλαβαν επίσης υποστήριξη σε: πρακτικές μητρότητας (4 γυναίκες), εκπαιδευτικές πρακτικές (5), σχολικές πρακτικές (3) και μια γυναίκα υποστηρίχθηκε στον προσανατολισμό για το πώς να ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες των παιδιών. Το **84%** των γυναικών που έλαβαν υποστήριξη **(16/19) ξεπέρασαν, έστω και εν μέρει, τις δυσκολίες τους στη φροντίδα των παιδιών τους**.

Οι οργανώσεις που διαπίστωσαν δυσκολία και ζήτηση των γυναικών σε θέματα συμβουλών μητρότητας και γονικής μέριμνας ήταν η Διοτίμα και η ABD.

¹⁹ Gal, J. (2010). Is there an extended family of Mediterranean welfare states? *Journal of European Social Policy*, 20(4), 283-300. <https://doi.org/10.1177/0958928710374374>

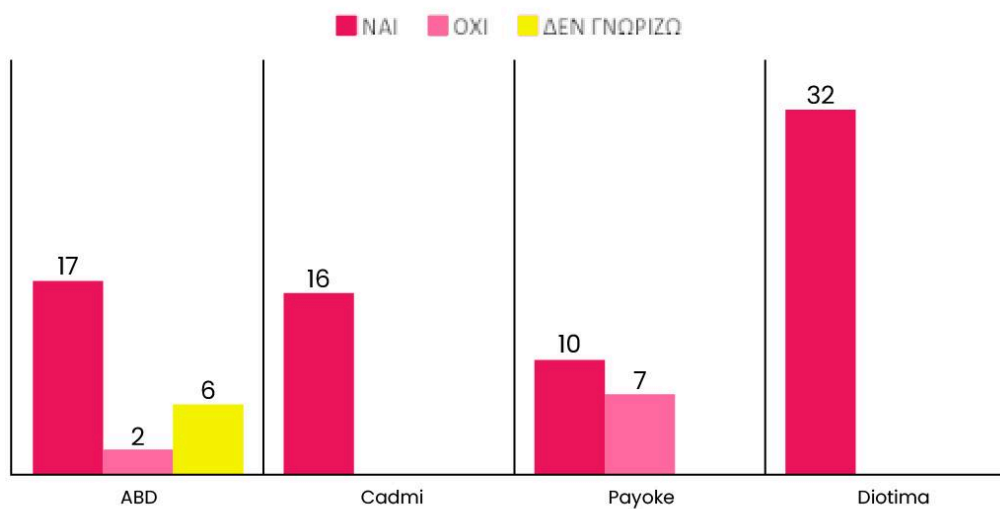
Τομέας 9 – Κοινωνική δικτύωση

"Παίρνω περισσότερες πρωτοβουλίες, είμαι πιο δραστήρια"

"Βγαίνω περισσότερο από το σπίτι, έχω γνωρίσει ανθρώπους με τους οποίους έχω καλή σχέση"

Η σημασία της αναδημιουργίας ενός δικτύου σχέσεων τόσο για την ψυχολογική ευημερία των γυναικών όσο και για την κοινωνικοοικονομική τους ενδυνάμωση έχει αναφερθεί αρκετές φορές. Εδώ παρουσιάζουμε την αλλαγή που επήλθε μέσω του πιλοτικού προγράμματος:

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΓΥΡΩ ΤΗΣ;

Τομέας 11- Συνολική αξιολόγηση

Τα στοιχεία δείχνουν ότι για το **90%** των γυναικών που απάντησαν στην ερώτηση αυτή, υπήρξε **βελτίωση/αλλαγή** της κατάστασής τους.

ABD : 26 ΝΑΙ

CADMI: 8 ΝΑΙ; 8 Α/Α

Ραγоче: 12 ΝΑΙ- 5 ΟΧΙ

Διοτίμα: Α/Α

Το **88%** όσων απάντησαν στην ερώτηση δήλωσε ότι οι γυναίκες ήταν ικανοποιημένες από τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν.

ABD: 26 ναι

Ραγоче: 11 ναι- 4 αδύνατο να επαληθευτούν λόγω σύνθετου τραύματος- 1 ΔΕΠΥ και αυτισμός.

CADMI: Α/Α

Διοτίμα: Α/Α

4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗΣ

Παρακάτω, αναλύουμε τον αντίκτυπο των εκπαιδεύσεων που διοργάνωσε κάθε εταίρος (στις οποίες συμμετείχαν όλοι οι εταίροι) ανά θέμα. Η αξιολόγηση ακολουθεί την υποδιαίρεση με την οποία διαμορφώθηκαν τα ερωτηματολόγια.

Δείκτες
Η κατάρτιση φτάνει τις/τους 100 συμμετέχουσες/συμμετέχοντες Το 90% των επαγγελματιών αυξάνει τις δεξιότητες και τα εργαλεία τους
Πότε;
Από τον Φεβρουάριο έως τον Μάρτιο του 2023
Τι;
20 ώρες διαδικτυακής κατάρτισης που χωρίζεται σε 6 συνεδρίες και παραδίδεται από εμπειρογνώμονες από τις οργανώσεις των εταίρων.
Πώς;
Μεθοδολογία peer to peer https://www.youtube.com/playlist?list=PL2WQbDhB24Pp9W0bZCtwexn18BdFCYNtG
Θέματα
Εμπορία ανθρώπων (έμφαση στα "loverboys") GBV στην Καταλονία - μοντέλο εξειδικευμένων υπηρεσιών φροντίδας GBV - Ομαδική και κοινοτική παρέμβαση GBV - Μεθοδολογία καλωσορίσματος GBV - Υποστήριξη των επιζώσων και των προσφυγισσών

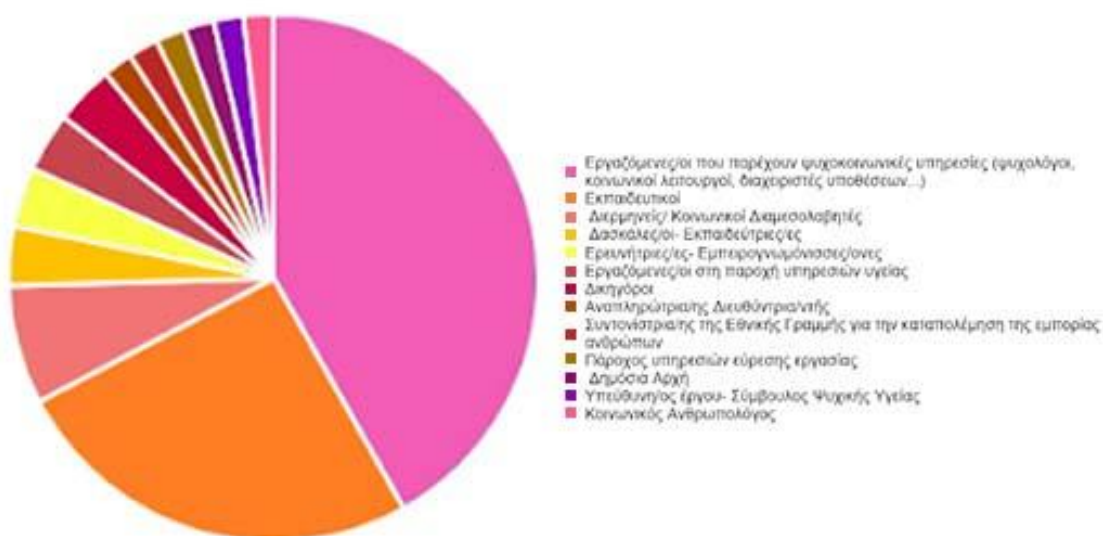
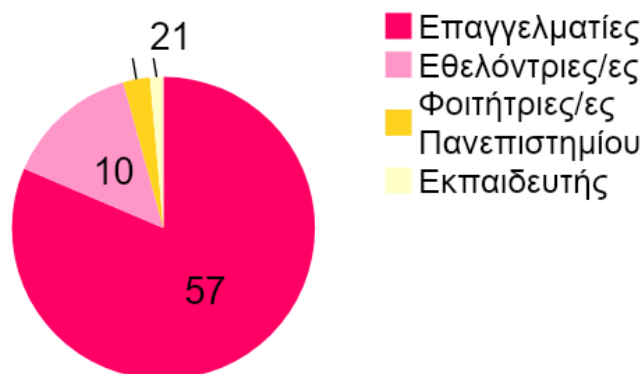
4.1 Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Τα ερωτηματολόγια συντάχθηκαν από εξωτερικό αξιολογητή και στη συνέχεια συζητήθηκαν με το προσωπικό του έργου. Οι ερωτήσεις έχουν τόσο ποιοτική όσο και ποσοτική ερευνητική διάσταση και χωρίζονται σε 3 ενότητες:

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΑΘΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
Κατανόηση της ομάδας-στόχου των μαθημάτων με ερωτήσεις προς τις/τους συμμετέχουσες/συμμετέχοντες: ηλικία, επάγγελμα και σχέση με το έργο.	Μαθησιακές πτυχές, ερευνώντας ειδικότερα τα πιο ενδιαφέροντα εργαλεία, μεθοδολογίες και θέματα για το δικό σας έργο.	Οι προσδοκίες των συμμετεχόντων και τυχόν θέματα που θα ήθελαν να διερευνήσουν περαιτέρω.

Τα δεδομένα του ερωτηματολογίου επεξεργάστηκαν συλλογικά και όχι ανά μεμονωμένο μάθημα, προκειμένου να δοθεί η συνολική εικόνα του προγράμματος κατάρτισης LILA.

4.2 Συμμετέχουσες/Συμμετέχοντες

Μόνο 14 ήταν επαγγελματίες από τις οργανώσεις-εταίρους, ενώ οι υπόλοιποι προέρχονταν από άλλες οργανώσεις.

4.3 Αποτελέσματα

Χάρη στα διαδικτυακά μαθήματα κατάρτισης, οι συμμετέχουσες/συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να μάθουν νέες μεθοδολογίες και εργαλεία σε σχέση με τη φροντίδα και την υποστήριξη των θυμάτων.

- Το 87% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων έμαθε νέες μεθοδολογίες για την υποστήριξη των θυμάτων βίας,
- Το 84% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων υποστήριξε ότι απέκτησε νέα εργαλεία σε σχέση με την υποστήριξη των θυμάτων βίας,
- Το 93% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα χρησιμοποιήσει τις νέες μεθοδολογίες και τα εργαλεία που έμαθε κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων κατάρτισης στην επαγγελματική/εθελοντική τους εμπειρία.

"Ως ψυχολόγος χάρηκα που είδα ότι οι ατομικές ανάγκες του θύματος/της επιζώσας τίθενται σε προτεραιότητα και ότι οι όποιες διαδικασίες γίνονται με τον δικό της ρυθμό"

4.4 Θέματα ιδιαίτερα σημαντικά για την εργασία τους

Θέμα	Μεθοδολογίες	Όργανα
Εμπορία ανθρώπων (έμφαση στα "loverboys")	Πρόληψη Πρωτόκολλα Σύμπραξη Αξιολόγηση αναγκών Η μέθοδος Loverboy και η προσέγγισή της	Σκέψη έξω από το κουτί Εργαλείο πρόληψης GPS Ένας χάρτης των διαφόρων σταδίων θυματοποίησης
GBV στην Καταλονία – μοντέλο εξειδικευμένων υπηρεσιών φροντίδας	Πρωτόκολλα και υπηρεσίες Πώς να χρησιμοποιήσετε τους υφιστάμενους νόμους, κανονισμούς και πόρους	Παραπομπή σε πόρους και ισχύοντες κανονισμούς

<p>GBV - Ομαδική και κοινοτική παρέμβαση</p>	<p>Φροντίδα Η ενδοοικογενειακή ομαδική υποστήριξη της θεραπείας Μεθοδολογία του ομίλου</p>	<p>Γνώση Ομαδική δυναμική Ομαδική παρέμβαση και η εμπειρία των μελών των οικογενειών που συμμετείχαν σε αυτήν</p>
<p>GBV - Μεθοδολογία καλωσορίσματος</p>	<p>Υποστήριξη θυμάτων Εκτίμηση κινδύνου Η αξιολόγηση της SARA Συνεργασίες Πρωτόκολλα Ο ρόλος του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης Πώς να υποστηρίξετε τις επιζώσες ως 'φίλοι' Καθορισμός των αναγκών του θύματος Το "καλωσόρισμα" των θυμάτων, πώς να δημιουργήσετε μια σχέση Ο τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης σε σχέση με τις ανάγκες, το ρυθμό και τους πόρους της γυναίκας (προσομοίωση) Τρόποι αντιμετώπισης διαφόρων βίαιων καταστάσεων, επιθετικότητας και λύσεις</p>	<p>Ενδυνάμωση Γονική αποξένωση</p>

Επιζώσεις της έμφυλης βίας και προσφύγισσες	Η χρήση της τέχνης Δραστηριότητες ενδυνάμωσης Πώς να διεξάγετε μια συνέντευξη με επιζώσεις Φεμινιστική προσέγγιση Εμπιστευτικότητα	Σχέδιο νομικής συνδρομής που παρέχεται σε επιζώσεις της έμφυλης βίας κατάλληλο λεξιλόγιο
--	---	---

"Η καλύτερη ιδέα που μου ήρθε ήταν να δεχτώ την επιλογή ενός κοριτσιού να προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες και να ξεκινήσω τη δουλειά μου χωρίς να κρίνω"

4.5 Αξιολόγηση των εκπαιδεύσεων

Το **87%** των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων δήλωσε ότι οι προσδοκίες εκπληρώθηκαν σε **μεγάλο βαθμό**, ενώ για το 13% οι προσδοκίες εκπληρώθηκαν σε κάποιο βαθμό. Στην πραγματικότητα, το 19% θα ήθελε να συζητήσει περισσότερα θέματα, ενώ το 81 % των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων δεν θα ήθελε.

Άλλα θέματα που οι συμμετέχουσες/συμμετέχοντες θα ήθελαν να συζητήσουν είναι:

- Δικαιώματα των προσφύγων,
- Να εξετάσει και να διερευνήσει πώς/αν η κουλτούρα έχει αντίκτυπο στις στάσεις και τις συμπεριφορές των εφήβων και αν θα μπορούσε να διευκολύνει την εμπορία από "loverboys",
- Πώς να αντιμετωπίσετε τα συναισθήματα των πιθανών θυμάτων,
- Διαφορετικά μοντέλα παρεμβάσεων για την έμφυλη βία,
- Τι μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι που δεν είναι επαγγελματίες για να βοηθήσουν μια γυναίκα αν υποπτεύονται ή γνωρίζουν ότι κακοποιείται με οποιονδήποτε τρόπο,
- Επικοινωνία μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης: πώς οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως καταλύτης στη διευκόλυνση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και για τις βλάβες της πορνογραφίας και τους δεσμούς με την ενδοοικογενειακή βία,
- Συγκρίνετε τα νομικά πλαίσια και τις αντιδράσεις του δικαστικού συστήματος.

4.6 Κατανόηση του περιεχομένου

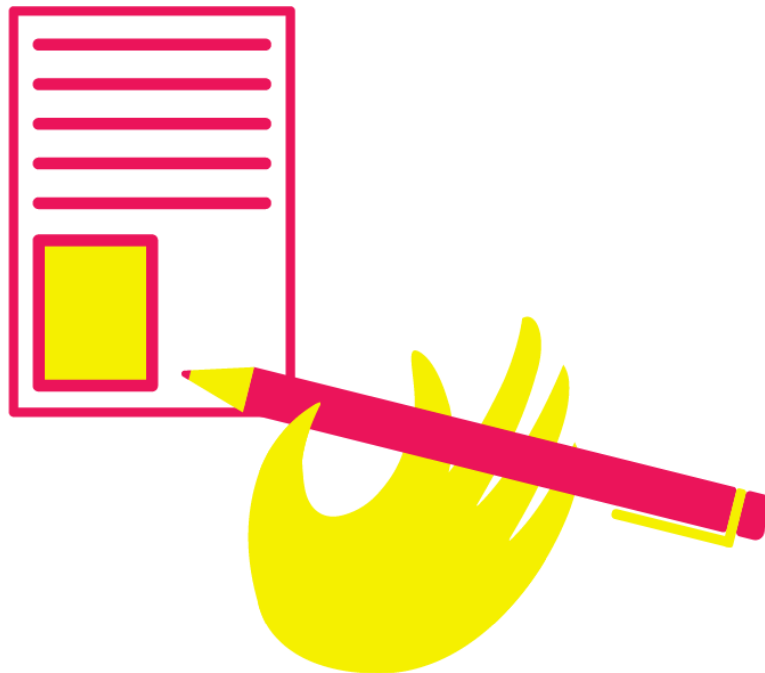
Οι περισσότερες/περισσότεροι από τις/τους συμμετέχουσες/συμμετέχοντες (**57%**) βρήκαν το **περιεχόμενο του μαθήματος εύκολα κατανοητό**, ενώ το 5 % δεν το βρήκε εύκολα κατανοητό, πιθανότατα και λόγω της χρήσης της αγγλικής γλώσσας. Στην πραγματικότητα, το 14% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων δήλωσε ότι η χρήση της αγγλικής γλώσσας αποτελούσε εμπόδιο στην κατανόηση του μαθήματος.

Το **96%** των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων θεώρησε ότι οι εκπαιδεύσεις ήταν σχετικές με την τρέχουσα εργασία/εθελοντισμό τους και το **97%** δήλωσε ότι θα μοιραστεί τις γνώσεις και

τις μεθοδολογίες που έμαθε με τις/τους συναδέλφους τους. Τέλος, όλες/όλοι οι συμμετέχουσες/συμμετέχοντες θα ενδιαφέρονταν να παρακολουθήσουν και άλλες εκπαιδεύσεις.

4.7 Συνολική αξιολόγηση

Η επιλογή της οργάνωσης των εκπαιδεύσεων ως ανταλλαγής μεταξύ συνεργατών αποδείχθηκε αποτελεσματική, τόσο όσον αφορά την ανταλλαγή γνώσεων όσο και το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή άλλων. Ειδικότερα, οι πιο σημαντικές μεθοδολογίες για τις/τους συμμετέχουσες/συμμετέχοντες ήταν η δημιουργία πρωτοκόλλων, οι ομαδικές μεθοδολογίες, η δυνατότητα αντιμετώπισης διαφορετικών τύπων βίας και η φεμινιστική προσέγγιση.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

Η αξιολόγηση του αντίκτυπου του έργου στους ενδιαφερόμενους φορείς έγινε μέσω ατομικών ή ομαδικών συνεντεύξεων που έδωσαν οι εταίροι στους ενδιαφερόμενους φορείς τους ακολουθώντας 3 κύρια θέματα/κατευθυντήριες ερωτήσεις.

- Δραστηριότητα/υπηρεσία/μηχανισμός που παρείχε το έργο Lila που συνέβαλε στην ενίσχυση και βελτίωση της εδαφικής αντιμετώπισης της έμφυλης βίας.
- Υπάρχει κάποια δραστηριότητα/υπηρεσία/μηχανισμός του προγράμματος Lila που εκτιμάτε ιδιαίτερα και που θα υιοθετούσατε ή θα διαδίδατε σε όλο το τοπικό δίκτυο;
- Πώς θα κεφαλαιοποιήσετε και θα επεκτείνετε την πιλοτική εφαρμογή σύμφωνα με τη συμφωνία πολλαπλών ενδιαφερομένων;

Αναλύονται παρακάτω για κάθε εταίρο, ο οποίος, ανάλογα με τη δομή της ένωσης, το πλαίσιο και τις ωφελούμενες με τις οποίες συνεργάζεται, έχει διαφορετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

ABD - Ισπανία

Ποιος

Εκπρόσωποι της δημόσιας διοίκησης.

Δραστηριότητα για τη βελτίωση της εδαφικής αντιμετώπισης της έμφυλης βίας

Η **πολυπλοκότητα της μεταφοράς** και της κινητοποίησης των γυναικών, ιδίως σε αγροτικές και απομονωμένες περιοχές, τονίστηκε ως μία από τις κύριες προκλήσεις στην εδαφική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Ωστόσο, όλες/όλοι οι ενδιαφερόμενες/ενδιαφερόμενοι δήλωσαν ότι, παρά τις υλικοτεχνικές προκλήσεις, οι προτεινόμενες δραστηριότητες έτυχαν καλής υποδοχής και ήταν σχετικές με τις ανάγκες των γυναικών στην επικράτεια.

Η σημασία της **εργασίας για τις μεταναστεύσεις** και τη βία μέσω εξειδικευμένης συμβουλευτικής επισημάνθηκε ως ένα σημαντικό πλεονέκτημα του πιλοτικού προγράμματος. Με βάση τις εμπειρίες τους, οι γυναίκες δείχνουν προτίμηση σε προσεγγίσεις που δεν επικεντρώνονται αποκλειστικά στη βία, η ένταξη **δραστηριοτήτων όπως η θεραπεία τέχνης** και άλλων επιλογών ψυχαγωγίας στο πλαίσιο του πιλοτικού προγράμματος εκτιμήθηκε ιδιαίτερα.

Η **διάσταση της κοινότητας** εκτιμήθηκε ιδιαίτερα. Επισημάνθηκε η σημασία της **ομάδας παιδικής μέριμνας** και οι ομαδικές δραστηριότητες εκδρομών αξιολογήθηκαν θετικά για την αποκατάσταση της βίας, η οποία επεκτείνεται πέρα από την επαγγελματική παρέμβαση.

Τι θα εκτιμούσατε/υιοθετούσατε;

Οι δραστηριότητες που βασίζονται στην κοινότητα και οι προτεινόμενες δραστηριότητες. Ωστόσο, δεδομένης της ιδιότητας τους ως δημόσιες υπηρεσίες, τόνισαν την περιορισμένη ευελιξία που έχουν στην εφαρμογή τέτοιων προσεγγίσεων.

Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ - Ελλάδα

Ποιος

Σύλλογοι που ασχολούνται με την κοινωνικοοικονομική ενδυνάμωση των γυναικών, των μεταναστριών και των προσφυγισσών, την ψυχολογική υποστήριξη, τη φροντίδα.

Δραστηριότητα για τη βελτίωση της εδαφικής αντιμετώπισης της έμφυλης βίας

Εκστρατείες (όπως η "Εκστρατεία Loverboy" και η "Εκστρατεία Play Safe"), οι οποίες πιθανότατα διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην **ευαισθητοποίηση** σχετικά με την έμφυλη βία και την προώθηση ασφαλούς συμπεριφοράς. Οι εκστρατείες αυτές θα μπορούσαν να έχουν συμβάλει στην αλλαγή των κοινωνικών στάσεων, στην εκπαίδευση της κοινότητας και στην ενθάρρυνση των ατόμων να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν την έμφυλη βία.

Ενσωμάτωση της **οπτικής του φύλου στις δραστηριότητες και τις υπηρεσίες που ενισχύουν την εδαφική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.**

Τακτικές ενημερώσεις σχετικά με την έμφυλη βία. Αυτή η συνεχής παρακολούθηση και η διάδοση πληροφοριών συνέβαλε στη διατήρηση μιας αποτελεσματικής αντιμετώπισης που προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες δυναμικές της έμφυλης βίας. Οι προσπάθειες αυτές αντανάκλυσαν μια ολοκληρωμένη στρατηγική που αντιμετώπιζε διάφορες πτυχές του ζητήματος και δημιούργησε ένα πιο ανθεκτικό και ευέλικτο σύστημα.

Τι θα εκτιμούσατε/υιοθετούσατε;

- Οι τακτικές συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς προώθησαν ένα περιβάλλον συνεργασίας,
- Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών,
- Συντονισμένες προσπάθειες και κοινή χρήση πόρων,
- Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

ΡΑΥΟΚΕ - Βέλγιο

Ποιος

Μη κερδοσκοπικός οργανισμός με πρωταρχική αποστολή τη διαφύλαξη της ευημερίας και της ασφάλειας των παιδιών

Δραστηριότητα για τη βελτίωση της εδαφικής αντιμετώπισης της έμφυλης βίας

Παιγνιώδεις δραστηριότητες, ομαδικές συζητήσεις, διεθνής συνεργασία: "Είναι πάντα χρήσιμο να καθόμαστε γύρω από το τραπέζι και να μοιραζόμαστε εμπειρίες. Το να βλέπουμε η/ο μία/ένας την/τον άλλη/άλλον, να βάζουμε ονόματα σε πρόσωπα, μας βοηθάει να γνωριστούμε καλύτερα και διευκολύνει να προσεγγίσουμε η/ο μία/ένας την/τον άλλη/άλλον με ερωτήσεις".

Τι θα εκτιμούσατε/υιοθετούσατε;

Η ομάδα δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει άμεσα τις προτεινόμενες δραστηριότητες λόγω του διαφορετικού στόχου, αλλά πρότεινε ότι θα ήταν ενδιαφέρον να αναπτυχθούν αυτές οι δραστηριότητες ενδυνάμωσης όχι μόνο με τα άμεσα θύματα αλλά και με ευάλωτους νέους.

Συνολική αξιολόγηση

Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στο έργο είχε μεγάλο αντίκτυπο τόσο όσον αφορά την ευαισθητοποίηση για τα θέματα, την ανταλλαγή γνώσεων (ιδίως για τις ενώσεις που ασχολούνται με επωφελούμενους/επωφελούμενες που δεν αντιμετωπίζουν άμεσα την έμφυλη βία, αλλά θα μπορούσαν να επηρεαστούν εγκάρσια από αυτήν), όσο και τις πιθανές μακροπρόθεσμες στρατηγικές. Στην πρώτη περίπτωση, ο αντίκτυπος δόθηκε από τις εκστρατείες που παρουσιάστηκαν, στη δεύτερη από τις εκπαιδεύσεις στις οποίες συμμετείχαν ορισμένες/ορισμένοι ενδιαφερόμενες/ενδιαφερόμενοι και στην τρίτη από τις προτεινόμενες στρατηγικές, όπως οι τακτικές συναντήσεις και τα πρωτόκολλα.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η αξιολόγηση της διαδικασίας γίνεται από την ανάλυση των (ατομικών ή ομαδικών) συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με κάθε εταίρο. Σε αυτό το τμήμα παρέχεται μια συνολική αξιολόγηση που επιτρέπει την αξιολόγηση του σχεδίου στο σύνολό του και στις σχέσεις μεταξύ των εταίρων.

Από την αξιολόγηση της διαδικασίας προκύπτουν τα ακόλουθα κύρια σημεία (χωρισμένα σε 4 τομείς):

Δικαιούχοι

- Οι δραστηριότητες του πιλοτικού προγράμματος ήταν **προσιτές σε ένα ευρύ φάσμα γυναικών, ανεξάρτητα** από την κατάσταση ή τα στάδια της διαδικασίας,
- Η συμπερίληψη **δραστηριοτήτων προσαρμοσμένων** για τα **παιδιά τους** θεωρείται σημαντική,
- Η πιλοτική εφαρμογή κατέστησε δυνατή την έναρξη μιας γραμμής εργασίας με τις γυναίκες που απευθύνονταν στην ενίσχυση της ευημερίας τους από μια οπτική γωνία που δεν επικεντρωνόταν μόνο στη βία, αλλά από μια **λογοτεχνική οπτική γωνία** (μουσικοθεραπεία, εικαστική θεραπεία, αθλητισμός) – η ανατροφοδότηση από τις γυναίκες έδειξε ότι βρήκαν αυτές τις δραστηριότητες ευχάριστες και ότι παρείχαν μια σύντομη διαφυγή από τις δύσκολες περιστάσεις τους. Υπάρχουν αρκετές υπηρεσίες που επικεντρώνονται στις πιο βασικές ανάγκες των επιζωσών, αλλά λίγες που δημιουργούν ασφαλείς χώρους για την "ευχαρίστηση" και τις επιθυμίες τους,
- Το πιλοτικό πρόγραμμα κάλυπτε τις **πολύπλευρες ανάγκες** των επιζωσών μέσω μιας αξιολόγησης των αναγκών για την κατανόηση των ειδικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και παρείχε εξατομικευμένη διαχείριση των περιπτώσεων για την κατανόηση των μοναδικών περιστάσεων κάθε γυναίκας και την ανάλογη προσαρμογή της υποστήριξης.

Χειριστές/εθελοντές

- Η εστίαση στη συνειδητοποίηση των **προνομίων** και της εξουσίας των **φορέων** εκτιμήθηκε ως θετική και ενθαρρυντική,
- Το έργο κατέστησε δυνατή την πρόσληψη ατόμων που θα φροντίζουν για τη **συναισθηματική αποσυμπύεση των επαγγελματιών που** εργάζονται σε Κέντρα, γεγονός που προφανώς επηρεάζει και την απόδοσή τους στην εργασία.

Κέντρο/ένωση

- Η **κατανομή των πόρων αξιολογείται ως επαρκής,**
- Το έργο ενεργοποίησε **νέες δραστηριότητες,** αλλά επέτρεψε επίσης τη **βελτίωση των συνηθισμένων,** αυξάνοντας την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά τους,
- Οι περισσότεροι εταίροι τόνισαν ως μειονέκτημα την **περιορισμένη χρονική διάρκεια** του πιλοτικού προγράμματος,
- Η δημιουργία ενός **συστήματος διαχείρισης υποθέσεων** βελτιστοποιημένης υποστήριξης των επιζώντων,
- Βελτίωση της **κατανόησης των ζητημάτων της έμφυλης βίας,** βελτίωση των δραστηριοτήτων των εταίρων που δεν ασχολούνται ειδικά με την έμφυλη βία,
- Το πιλοτικό πρόγραμμα βελτιώνει την **πολυπολιτισμική παρέμβαση,** διεξάγοντας τακτικές αξιολογήσεις αναγκών για την κατανόηση των ειδικών πολιτισμικών αναγκών και προτιμήσεων,
- Βοήθησε με την **αύξηση των** ανησυχιών για την **ψυχική υγεία,** που σχετίζεται επίσης με τον Covid-19, παρόλο που ο ένας εταίρος σημείωσε ότι αυτό θα μπορούσε να δημιουργήσει εξάρτηση και να εμποδίσει την πορεία προς την αυτονομία,
- Η **υποστήριξη της εργασίας προσανατολισμού και τα μαθήματα γλωσσών** εκτιμήθηκαν ιδιαίτερα, ιδίως ως **προσαρμοσμένη** και εξατομικευμένη διαδικασία,

Δίκτυο

- Οι προτεινόμενες δραστηριότητες έδωσαν έμφαση στη συλλογική και **κοινωνική προσέγγιση** και επέτρεψαν στις γυναίκες να δημιουργήσουν νέους δεσμούς και κοινωνικές σχέσεις,
- Το έργο βελτίωσε τα εσωτερικά **δίκτυα** για την αποφυγή επικαλύψεων στις υπηρεσίες, πραγματοποίησε μια ολοκληρωμένη χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών και παρεμβάσεων στην κοινότητα για τον εντοπισμό κενών, επικαλύψεων και τομέων όπου μπορεί να ενισχυθεί η συνεργασία,
- Η ανταλλαγή πρακτικών επέτρεψε τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των **διεθνών υπηρεσιών** και επέτρεψε τη σύγκριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο με άλλες πραγματικότητες που ασχολούνται με τη βία (έμφυλη βία). Αυτό εκτιμάται ιδιαίτερα,

καθώς το σύγχρονο πλαίσιο είναι παγκόσμιο και πολλά υποκείμενα (ξεκινώντας από τις ωφελούμενες) προέρχονται από διαφορετικά μέρη,

- Η συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς για τη διοργάνωση ενημερωτικών συνεδριών διεύρυνε την οπτική μας σχετικά με τις αποτελεσματικές στρατηγικές **επικοινωνίας** και δέσμευσης.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αξιολόγηση των κριτηρίων DAC του OECD

ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑ *Κάνει η παρέμβαση τα σωστά πράγματα;*

Οι στόχοι και ο σχεδιασμός της παρέμβασης ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ωφελούμενων (ψυχολογική υποστήριξη, επαγγελματικός προσανατολισμός, μαθήματα γλώσσας, νομικές υπηρεσίες), οι οποίες δεν περιλαμβάνονται πάντα στις τακτικές υπηρεσίες. Ειδικότερα, το έργο έχει τελειοποιήσει την παροχή αυτών των υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις γυναίκες και με ένα δίκτυο που καθιστά δυνατή την αποφυγή επανάληψης των προσπαθειών.

ΣΥΝΟΧΗ *Πόσο καλά ταιριάζει η παρέμβαση;*

Η βία κατά των γυναικών είναι ένα θέμα που απασχολεί τόσο τις εθνικές όσο και τις διεθνείς πολιτικές. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παρά την αυξανόμενη προσοχή στην υποστήριξη των επιζώνων της βίας μεταξύ συντρόφων, πρέπει ακόμη να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα. Σε αυτό το πλαίσιο, το LILA έχει το πλεονέκτημα ότι έχει δοκιμάσει μια ολιστική, πολύ-υπηρεσιακή, διαθεματική προσέγγιση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των γυναικών.

Επιπλέον, το έργο LILA ήταν συνεκτικό στο βαθμό που κάθε εταίρος εφάρμοσε δράσεις και σχέσεις που είχε ήδη στην περιοχή όπου εργάζεται, χρησιμοποιώντας το έργο για να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ *Επιτυγχάνει η παρέμβαση τους στόχους της;*

Οι στόχοι του έργου μετρήθηκαν σε τρεις δείκτες: ωφελούμενες, εκπαιδευόμενες και ενδιαφερόμενοι. Όσον αφορά τις **ωφελούμενες, οι στόχοι επιτεύχθηκαν εν μέρει**: τα μεγαλύτερα αποτελέσματα επιτεύχθηκαν στους τομείς α) απόκτηση δεξιοτήτων χρήσιμων για την εύρεση εργασίας και γλωσσικών δεξιοτήτων β) βελτίωση της κατάστασης από νομικής άποψης και γ) ενίσχυση της γονικής μέριμνας και βελτίωση του δικτύου τους. Μόνο οι μισές γυναίκες αντιλήφθηκαν θετική αλλαγή στον τομέα της βελτίωσης της αυτοεκτίμησης/ψυχολογικής κατάστασης. Πιστεύουμε ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η αλλαγή σε αυτόν τον τομέα **χρειάζεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα** από ό,τι στις πιο πρακτικές δραστηριότητες όπου οι ωφελούμενες μπορούν να δουν μια άμεση αλλαγή. Επομένως, πιστεύουμε ότι οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του

πιλοτικού προγράμματος, ιδίως όταν ήταν **προσαρμοσμένες στις γυναίκες, ήταν αποτελεσματικές.**

Σχετικά με τις **εκπαιδεύσεις**, ο στόχος που είχε τεθεί (το 90% των συμμετεχόντων βελτίωσε τις δεξιότητές του) επιτεύχθηκε, συγκεκριμένα ως εξής:

- Το 87% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων έμαθε νέες μεθοδολογίες για την υποστήριξη των θυμάτων βίας,
- Το 84% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων υποστήριξε ότι απέκτησε νέα εργαλεία σε σχέση με την υποστήριξη των θυμάτων βίας,
- Το 93% των συμμετεχουσών/συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα χρησιμοποιήσει τις νέες μεθοδολογίες και τα εργαλεία που έμαθε κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων κατάρτισης στην εργασία τους/στην εθελοντική τους εμπειρία.

Ιδιαίτερα αποτελεσματική ήταν η επιλογή να οργανωθεί η κατάρτιση ως **ανταλλαγή από συναδέλφους**. Αυτό κατέστησε δυνατή την αντιμετώπιση της **έμφυλης βίας ως εγκάρσια** σε διαφορετικές καταστάσεις που βιώνουν οι γυναίκες, την ανταλλαγή πρακτικών, μια **διακρατική και διαθεματική προοπτική**.

Ο τρίτος δείκτης, 300 εμπλεκόμενοι **φορείς**, έδειξε μια θετική αξιολόγηση του έργου: ο αντίκτυπος επιτεύχθηκε κυρίως μέσω των εκστρατειών που παρουσιάστηκαν και της κατάρτισης, η οποία ως εκ τούτου επηρέασε την **ευαισθητοποίηση** και τη βελτίωση **των δεξιοτήτων**. Επιπλέον, **αυξήθηκε** η ανάγκη για **τακτικές συναντήσεις** και **πρωτόκολλα**.

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ Πόσο καλά χρησιμοποιούνται οι πόροι;

Η παρούσα έκθεση δεν αποσκοπεί σε οικονομική αξιολόγηση. Ωστόσο, αυτό που προκύπτει ιδιαίτερα από την αξιολόγηση που προέκυψε από τις συνεντεύξεις με τους εταίρους, είναι ότι οι πόροι του έργου επέτρεψαν την **υλοποίηση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων και την εισαγωγή νέων, οι οποίες** αξιολογήθηκαν ως αναγκαίες. Η **διαφάνεια** με την οποία διανεμήθηκαν οι πόροι αξιολογήθηκε επίσης θετικά. Οι πόροι του έργου αποτέλεσαν έτσι ένα εργαλείο για την υποστήριξη και τη βελτίωση της καθημερινής εργασίας που ήδη διεξάγεται από τους εταίρους. Σε μία μόνο περίπτωση αναφέρθηκε ότι η διοικητική προσπάθεια που απαιτείται από το είδος του ευρωπαϊκού έργου αφαιρούσε χρόνο από τα συνήθη καθήκοντα των επαγγελματιών.

8. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

"κάποιος επενδύει στο έργο μου, στην πορεία μου"

Ο κύριος στόχος του έργου LILA ήταν ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση ενός ολοκληρωμένου και προσαρμοσμένου **προγράμματος υποστήριξης που απευθύνεται σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας** και τα παιδιά τους με βάση τις ατομικές τους ανάγκες, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες που προκύπτουν από την κοινωνική και οικονομική κρίση λόγω της πανδημίας του Covid-19.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι επιτεύχθηκαν κυρίως χάρη: α) στην εμπειρία των εταίρων που μοιράστηκαν μέσω της εκπαίδευσης μεταξύ συναδέλφων β) στα κοινοτικά και τοπικά δίκτυα γ) στη φεμινιστική προσέγγιση που θέτει τις γυναίκες στο επίκεντρο και επέτρεψε τη δημιουργία υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες των γυναικών δ) στη διαθεματική προσέγγιση που αναγνώρισε τις ειδικές ανάγκες των γυναικών και τα διαφορετικά επίπεδα διακρίσεων.

Ωστόσο, ένας πιο παρατεταμένος και διαρκής χρόνος επαφής τόσο με τις γυναίκες όσο και με τις δραστηριότητες που υλοποιούνται είναι απαραίτητος. Ακόμα και αν έχει επιτευχθεί ένα σημαντικό μέρος των προγραμματισμένων στόχων, πιστεύουμε ακράδαντα ότι η παράταση της διάρκειας του προγράμματος και η διάθεση πρόσθετων πόρων θα αποφέρει ακόμα καλύτερα αποτελέσματα. Μια πιο εκτεταμένη χρονική διάρκεια και αυξημένοι πόροι θα επέτρεπαν μια πιο ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αναγκών της κοινότητας.

Μαθήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη για πιθανή μελλοντική αναβάθμιση:

- Παρέχετε μεγαλύτερο και **πιο προσαρμόσιμο χρόνο** για την πορεία της γυναίκας,
- Κρατήστε την εστίαση στις **συγκεκριμένες ανάγκες της** γυναίκας,
- Εφαρμογή **"παιχνιδιάρικων" δράσεων** (π.χ. καλλιτεχνική και μουσικοθεραπεία) που είναι αποτελεσματικές για την αποκατάσταση των γυναικών,
- Εφαρμογή **εκπαιδεύσεων μεταξύ συναδέλφων** με άλλους φορείς (ακόμη και μη άμεσα συνδεδεμένους με την έμφυλη βία) σε εθνικό και διεθνές επίπεδο,
- **Ενοποίηση των πρακτικών** και των γνώσεων του έργου LILA και αξιοποίηση των πιλοτικών δράσεων,

- Υλοποίηση δράσεων για την αύξηση της ιδιοκτησίας των προτεινόμενων εργαλείων και μεθοδολογιών, ώστε το έργο να μην θεωρείται επιπλέον βάρος,
- Αφήστε αρκετό χρόνο για να οικοδομήσετε σχέσεις και εμπιστοσύνη με τους φορείς που θα συμμετάσχουν στις δραστηριότητες του έργου,
- Ενίσχυση του τοπικού οικοσυστήματος για την υποστήριξη των γυναικών που έχουν επιζήσει από την έμφυλη βία. Στενή συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων και των ιδρυμάτων του δικτύου,
- Εφαρμογή μιας φεμινιστικής και διαθεματικής προσέγγισης στην υλοποίηση του έργου και στον καθορισμό των δράσεων,
- Διασφάλιση της δυνατότητας αναπαραγωγής και κλιμάκωσης του πιλοτικού προγράμματος.

Το περιεχόμενο αυτής της έκθεσης αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είναι υπεύθυνη για τη χρήση των πληροφοριών που εξήγησα εκεί.

Έργο χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση 101049286

101049286 - LILA - CERV-2021-DAPHNE

<https://lilaproject.eu>

Funded by the
European Union

